

Kan acetylsalisylsyre forebygge kolorektalkreft?

Profylaktisk bruk av acetylsalisylsyre kan redusere risikoen for kolorektalkreft, men det gjelder bare COX-2-positive svulster.

I en nylig publisert studie fra USA har man funnet at den aldersjusterte insidensraten for kolorektalkreft gikk ned fra 56 til 37 per 100 000 personår blant personer som oppga at de regelmessig brukte acetylsalisylsyre, i motsetning til dem som ikke gjorde det (1). Likevel var begge ratene høyere enn i gruppen med COX-2-negative svulster, der den var 27 per 100 000 personår for både brukere og ikke-brukere.

– Det er mer enn ti år siden vi fikk de første rapportene om muligheten for at acetylsalisylsyre kan redusere frekvensen av kolorektalkreft, sier Arne Wibe, professor av kirurgi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

– Kreftrisikoen ble redusert hos pasienter som hadde brukt mer enn 1 300 mg per uke i over 20 år. Dette er en høy dose sammenliknet med dagens profylakse for hjerte- og karsykdom, som ligger på 75–160 mg daglig, dvs. 525–1 120 mg per uke. Senere studier har bekreftet at det bare er relativt

høye doser som gir en viss beskyttelse mot kolorektalkreft, men i disse studiene har man kunnet se effekt alt etter ti års behandling med acetylsalisylsyre.

Data fra forskningsgruppen i Boston tyder på at effekten er klart doseavhengig og at man må bruke minst 650 mg per uke i ti år for å få effekt. Den påviste reduksjonen i insidens av de svulstene som hadde tilstrekkelig mengde COX-2-reseptorer, gjaldt 67 % av nye tilfeller.

Det foreligger ennå ingen dokumentasjon som tilsier at acetylsalisylsyre bør brukes som profylakse for kolorektalkreft. Selv ved 300 mg daglig i ett år vil man bare kunne forhindre utvikling av ett krefttilfelle blant 1 000 personer i alderen 70–79 år, og faren for gastrointestinalblødning vil ikke være ubetydelig, sier Wibe.

Geir Jacobsen

geir.jacobsen@ntnu.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Chan AT, Ogino S, Fuchs CS. Aspirin and the risk of colorectal cancer in relation to the expression of COX-2. *N Engl J Med* 2007; 356: 2131–42.

Acetylsalisylsyre mot preeklampsi?

Acetylsalisylsyre kan forebygge preeklampsi, men effekten er for dårlig og mekanismene for lite kjent til at slik behandling kan anbefales i Norge.

Årsaken til preeklampsi er ukjent. Én hypotese er at placentasvikt leder til økt plateaktivering gjennom en ubalanse mellom prostasyklin og tromboksan. Derfor har man tenkt seg at acetylsalisylsyre kan forebygge tilstanden.

Resultater fra en metaanalyse med data fra over 30 000 gravide tyder på at behandling med acetylsalisylsyre reduserer forekomsten av preeklampsi med omkring 10 % (1). Men selv med så mange deltakere var det ikke mulig å identifisere grupper med særlig god behandlingseffekt. På den annen side så det heller ikke ut til at behandling med acetylsalisylsyre økte blødningsfaren i forbindelse med fødsel.

– 2–5 % av norske gravide får preeklampsi. Den kanskje viktigste funksjonen ved svangerskapsomsorgen i Norge er å identifisere disse pasientene. Vi har gode muligheter til å følge opp og eventuelt for-

løse mor hvis nødvendig, sier overlege Anne Eskild ved Akershus universitetssykehus.

– Dersom tallene fra denne studien stemmer, må vi behandle minst 100 gravide for å forebygge ett tilfelle. Det er neppe hensiktsmessig. Preeklampsi har sannsynligvis mange forskjellige årsaker. I en rekke studier er det vist at angiogenetiske faktorer er nært knyttet til sykdomsmekanismen ved preeklampsi, særlig når tilstanden oppstår tidlig i svangerskapet (2). Jeg tror at en fremtidig preeklampsi-behandling vil være å hemme den negative effekten av antiangiogenetiske faktorer, sier Eskild.

Ragnhild Ørstavik

ragnhild.orstavik@fhi.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Askie LM, Duley L, Henderson-Smart DJ et al. Antiplatelet agents for prevention of pre-eclampsia: a meta-analysis of individual patient data. *Lancet* 2007; 369: 1791–8.
2. Vatten LJ, Eskild A, Nilsen TI et al. Changes in circulating level of angiogenic factors from the first to second trimester as predictors of preeclampsia. *Am J Obstet Gynecol* 2007; 196: 239–46.

Epilepsi kontrollert av «ketogen diett»

Behandlingsresistent epilepsi kan kontrolleres av en diett bestående av lite karbohydrater, men mekanismen har vært ukjent. Denne strenge dietten tvinger kroppen til å bruke fett som energikilde og fører til ketose.

Forskere ved Harvard University har nylig belyst årsaksmekanismene, og deres funn tyder på at dietten regulerer elektriske signaler i et område av hjernen som kontrollerer generaliserte krampes (J Neurosci 2007; 27: 3618–25).

Forskerne brukte musehjerner og fant at visse elektriske signaler ble redusert ved ketose. Denne effekten var avhengig av bestemte kaliumkanaler i hjernen, og reduksjonen i elektrisk aktivitet uteble hvis kanalene var eliminert ved genetisk manipulasjon eller medikamentelt.

Screening for abdominalt aortaaneurisme

Effekten ved screening av eldre menn for abdominalt aortaaneurisme vedvarer i opptil sju år. Det er konklusjonen i en britisk randomisert undersøkelse (Ann Intern Med 2007; 146: 699–706).

Over 67 000 menn i alderen 65–74 år ble randomisert til screening eller ikke screening. Etter en sju års oppfølgingsperiode kunne forskerne konstatere at i gruppen som fikk screeningtilbud, var dødeligheten nesten halvert (hasardratio 0,53). Rupturraten blant dem som hadde normale funn ved ultralydscreening, var lav (0,54 per 10 000 personår).

Økning av intracerebrale blødninger?

Mens insidensen av intracerebrale blødninger blant personer under 75 år er falt med om lag 50 % de siste 25 år, er den stort sett uendret blant personer over 75 år. På grunn av den voksende andel eldre er antall intracerebrale blødninger derfor steget, ifølge en befolkningsbasert studie fra Oxford publisert i *Lancet Neurology* (2007; 6: 487–93).

Resultatene viste at rateratio for blødninger var 0,53 blant personer under 75 år. Insidensen av blødninger relatert til utilstrekkelig behandlet hypertensjon falt (rateratio 0,37), mens blødninger relatert til antitrombotisk behandling steg (rateratio 7,4). Antitrombotisk behandling var en av årsakene til økningen i blødninger hos personer over 75 år.

Medisinske nyheter

fra internasjonale tidsskrifter:
Tips eller innlegg på inntil 300 ord kan sendes erlend.hem@medisin.uio.no